

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 117. — Izdajatelj: Ivan Podlesnik. Odgovorni urednik: Val. Sitar. — Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto
== dopoldne ==

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošilja naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Italijansko-turška vojna in Slovenci.

Ob vsaki vojni vidimo, da so simpatije ljudi razdeljene. Eni želijo zmago temu drugi drugemu, kakor narekujejo komu interesi vere, narodnosti in gospodarskih koristi. Enako je tudi v italijansko-turški vojni opazovati dve struji med Slovenci.

Požirati moramo vsi skupaj jako lažniva poročila z bojišča. Italijani kakor Turki vsak po svoje grozno pretiravajo, ko delajo s poročili javno mnenje. Resnici ne pusté na dan. Ker imajo v oblasti brzjav in pošto, nas farbajo lahko, kakor se jim ljubi, s svojimi zmagami in s tisoči padlih in ranjenih nasprotnikov. Vprašanje je sedaj le, kakšen bo konec?

Ali je za Slovence koristno, če Italijani dobijo Tripolitanijo, zaradi katere so proti vsemu narodnemu pravu napovedali Turku vojno? V gospodarskem oziru je za nas zelo vseeno, če ima deželo Italijan ali Turek, ker se Avstrija za kolonije in izvoz žal premalo briga, še manj pa mi Slovenci. V narodnem oziru bi bolj privoščili zmago Turku, kakor Italijanu, ker smo od zadnjih Slovencev bolj ogroženi in bi se nevarnost za nas še povečala, ako bi zmaga Italijanov podžgala njihov pohlep po avstrijskih slovenskih deželah. Naše Primorje bi to kmalu čutilo in zato so si ondotni Slovenci na jasnem, ker dobro poznajo soseda.

Pa tudi v verskem oziru bi bilo za Tripolitanijo in za krščanske Slovence boljše, ko bi Italijani podlegli, ali vsaj brez uspeha se morali vrniti iz svoje krivične vojne.

Italijanski general, ki je vzel Tripolis, je sicer izdal razglas, v katerem je obetal prebival-

cem mesta in Arabcem, da se Italijani nikdar ne bodo dotikali niti verskih čuvstev, niti premoženja verskih družb. V vsaki drugi vrstici razglasa se kliče na pomoč Boga, očeta dobrote in usmiljenja, ki je varuh italijanskega kralja. To se je zgodilo v imenu italijanske vlade. Ali je to odkritosrčno govorno? Kaj pa dela ta vlada doma? V Italiji delajo na to, da bi se vladalo brez Boga. Šole ne poznajo vere, državna uprava jo prezira in poslanci komaj čakajo trenutka, da bi pograbilo cerkveno premoženje in pognali papeža. Katoličani na Turškem imajo več svobode. Vlada jim ne brani zidati cerkve, samostane, šole in dobrodelnih zavode po celem cesarstvu, čeravno je izlam državna vera. Zato imajo tudi v Tripolitaniji katoličani mnogo zavodov, katerih Turki ne podirajo, v nevarnosti so pa ti zavodi, da jih poderó Italijani po izgledu svojih portugalskih bratcev, kadar pridejo do moči.

Na Slovenskem je pa nekaj liberalnih listov, ki očitno želijo zmago Italijanom. In zakaj? Framasoni, ki iz dna duše sovražijo katoliško cerkev in ji žele pogin, privoščijo zmago Italiji, ker se nadejajo, da bo močna Italija najlože izpodnesla tla papežu in cerkvi. Zato so dobile od Velikega Orijeanta vse lože poziv, da naj „v brambo civilizacije in napredka“ kaj store na korist Italiji. Vpliv teh lož sega tudi na Slovensko. Stopili so v akcijo tudi naši naprednjaki. Na javnih shodih v Ljubljani žele zmago Italiji, da bi bil poražen, kakor sami pravijo, Vatikan. Tudi narodni ozirji jih ne motijo in ne skrbe, ko se gre za napredek v vojski proti Vatikanu. Ko se je oglasila „Edinost“ in izrekla, da bi bilo slabo za Slovence v Trstu in v Primorju v narodnem oziru, ko bi zmagali Italijani, se je naenkrat oglasilo ljubljansko „Jutro“ in „Edinost“ osorno zavrnilo.

A to je že davno, kar je Jaka prvič pričal. Povdarjam besedo prvič, ker so Jaka pri sodnji večkrat pézili (stiskali), kako bi ga vjeli in izvili, pa jo je skoro vselej srečno zlezel brez kazni.

Bilo je še v tistem času, ko so Koprivnikarjem ravno delili gozde. Takrat je smel še vsak po nekoliko lesa na Mrzli studenec. Zato so jo pa tudi rajni Blaž Korošec, oče sedanjega gospodarja, mahnili s kobilo in vozom gori, da dobijo še nekaj, predno jim „družba“ (Savska družba, ki je bila lastnica teh gozdov) ne odmakne polne skledje ravno izpred ust. Ko so že nakladali les, je prinesel zlomek tisto dolgo štango od gozdarja s Pokluka. Še nič ni bilo gotovega, kje bo šla meja med ljudskim in družbenim lesom, pa so vseeno sitnarili in pušobvali, kjer so le mogli. Tako je tudi sedaj hotel gozdar od Korošca sekuro, ki je pa mož ni hotel dati. Posledica tega: tožba in pričevanje v Radovljici. Za pričo pa Martinčev Jaka star 19 let, Blaž Korošec in gozdar.

Vse lepo sta povedala oba, prizadeti Blaž in gozdar. Prvi je čakal samo sodbe in njenega izida. Nekaj dni skoro gotovo bo moral sedeti. Samo Martinčevega Jake niso zaslišali. Ko ga birič pokliče: „Jakob Smukavec, v sobo!“ je Jaka prav počasi zbasal svojo čedro v mavho, potegnil klobuk raz glavo in stopil skozi vrata pred strogi obraz sodnikov. Popisali so ga na papir od nog do glave, vprašali o dneh njegovega rojstva in

Sedaj vemo, kam pes moli tace in koliko je vredno narodnjaštvo liberalcev.

Občinske volitve v naši deželi.

Občinske volitve, ki se sedaj vrše po celi kranjski deželi, so v marsikaterem oziru zanimive. Kakšen uspeh bodo imele v političnem oziru, o tem je danes še prezgodaj govoriti, ker ima voliti še veliko občin. Mi se hočemo baviti samo z dejstvom, da so v nekaterih občinah zmagali lokalni ozirji, tako da so prišli v občinski odbor možje, ki so kolikortoliko S. L. S. nasprotni ali ji saj izrecno ne pripadajo.

Ta pojav gotovo ni zdrav. Res je, da teh občin ni veliko, res pa je tudi, da je treba že sedaj misliti na to, da se ta pojav zatre, kolikor se sploh da. Lokalna vprašanja v občinah so nevarna, ker jih izvestni združbarji lahko zase, oziroma za liberalno stranko izrabijo. Marsikateri naš človek voli pri državno- in deželnozborskih volitvah za nas, pri občinskih pa nasprotno, nezavedajoč se, da s tem krepi liberalizem. Včasih se to zgodi tudi iz tiste trme, ki je našemu človeku lastna, včasih zaradi osebnega nasprotstva i. t. d. Kaj sledi iz tega za nas?

Na vsak način mora stranka primerno skrbeti tudi za lokalna vprašanja po občinah. Kako? Po svojih lokalnih gospodarskih organizacijah, to je po Kmečkih Zvezah. Pogoj za to je, da Kmečke zveze delujejo, se v vsakem takem vprašanju posvetujejo in poučujejo svoje člane. Za časa občinskih volitev pa mora delovanje Kmečkih Zvez biti posebno živahno in zato je tudi treba, da ob takem času stopijo v akcijo z vso eneržijo tudi poslanci.

Velik pogrešek je tudi ta, da se marsikak član S. L. S. zavzame za kako lokalno vprašanje

po starših. Jaka je pozneje pravil: „Mav' je manjkov', da m' še na zòbè niso pogledáie.“ Potem pa se je začelo zaslišavanje.

Sodnik: „Jaka Smukavec, ali je bil Blaž Korošec s konjem pri Mrzlem studencu?“

Jaka: „Pa ni biv.“

Sodnik: „Kako to? Saj vendar priznava Korošec sam, da je bil. In da si bil tudi ti, pravi on.“

Jaka: „Pa ni biv!“

Sodnik: „No, povejte še enkrat, Korošec, če ste bili pri Mrzlem studencu in če priznavate, o čemur govori obtožba?“

Korošec: „Bil sem. Priznavam.“

Sodnik: „No, Smukavec! Kako se to vjema? Ta pravi, da je bil, ti pa da ne. To je krivo pričevanje. Zaprl te bom, če mi ne poveš po resnici!“

Jaka: „Jest pa še enkrat praum', da ni biv' s konjam gòre!“

Sodnik: „To je že odveč! Peljite ga za 24 ur v zapor. Drugo še sledi.“

Jaka: „V zapor? Za kva me pa v'očjo zaprèt? Vse zlomeč' vendar, sej vohka prav'm, da ni biv' s konjam, k' ni biv'. S kobivo je biv!“

In pisarju pri mizi, pozneje pa tudi vsem se je vsul krohot iz ust, ki je povzročil popolno oprostitev obtoženca in priče. Jaka je še dandanes ponosen na ta svoj odgovor. Dalje prih.

PODLISTEK.

Fr. Ka. Steržaj:

Moj Koprivnik in drugo.

Gorske slike.

Dalje.

II. Jaka prvič za pričo.

V zapisniku, kjer imam zaznamovane drobnarije iz življenja Martinčevega Jake, je zapisano nakratko: „Jaka prvič za pričo.“

Pričevanje samonasebi ni prav nič prijetna stvar, posebno pred sodnijo. Človek si ni v svesti nobene stvari, ki bi bila v kakšni zvezi s kljukastim paragrafom, pa ti prinese nekoč poštar povabilo, da boš pričal pri sodnji o teminonem dogodku. Spominjaš se vsega samo še toliko, kakor se spominja muha, ko jo pajek že zavija s tanko nitko, da je včasih slišala pripovedovati o nevarnih pajkovih mrežah. Stvar se ti je takrat zdela malenkostna, nisi pazil na besede, na posamezne prizore, ki so te zadeli le tako mimogrede; že davno si si izbil iz glave in napravil prostora drugim, boljšim mislim — alo, sedaj pa pojdi za pričo! Povej še bolj natanko in podrobno, kakor se je godilo takrat! Če se izgovarjaš, da je že davno minulo, da nisi gledal na posameznosti, te imajo pa skoro gotovo za idijota ali pa vsaj nenormalnega človeka. Martinčevemu Jaki se takrat tudi ni godilo veliko boljše.

v občini tako, kakor da bi to vprašanje bilo načelnega pomena za celo stranko in tiste, ki so drugačnega mnenja, s tem odbijajo od sebe in od stranke. Lokalnih vprašanj ne sme rešiti ta ali oni, ampak edino v to kompetentna politična gospodarska lokalna organizacija naše stranke.

Novi volilni red daje volilno pravico tudi malodane vsemu delavstvu. Delavstvo pa narašča in z njim socialna demokracija. Če se naša Gorenjska poindustrializira, če pridejo v ljubljansko okolico železniške delavnice in če se zgradi belokranjska železnica, se delavstvo v naši deželi naravnost ogromno pomnoži. V dobri polovici naših občin, če ne več, bo odločevalo delavstvo. Nujno sledi iz tega, da se moramo za krščansko delavsko stranko veliko bolj zavzeti, kakor doslej.

Pri tej priložnosti moramo še nekaj povedati, kar nam leži na srcu. Naša duhovščina je z delom tako preobčuzena, da se moramo le čuditi, da toliko dela zmaguje. Kje pa je naša laična inteligenca? Je je že nekaj, ampak nekoliko manj, kakor se je pričakovalo, ne malo je takih, ki se političnega delovanje sploh prav malo udeležujejo. Govoriti o vzrokih, to danes ni naša naloga, ampak tako je. Torej skrbimo, da vzgojimo več svoje laične inteligence. Kako, to je zopet drugo vprašanje.

To so misli, ki smo jih hoteli povedati.

Nova vlada.

Ministrski predsednik baron Gautsch je postal cesarju svojo demisijo in cesar jo je sprejel. Baron Gautsch ni politik tiste vrste, ki se drže krčevito svojega sedeža. Ko je spoznal, da državni voz ne gre po cesti naprej, kakor je on hotel, je pobral svoj klobuk in površnik — več mu ni bilo treba, ker se sploh ni preselil v palačo ministrskega predsednika — in vzel slovo. Gautscha so vrgle razbite parlamentarne razmere in njegova osebna odločnost. Šel je sicer, a eno je zapustil avstrijskim Slovanom kot dedščino, da se namreč ne povrne nikdar več Bienertov sistem, ki bi hotel ali mogel vladati proti Slovanom. Sestava ministrstva grofa Stürgkha, ki je postal nepričakovano Gautschev naslednik, nam priča o tem, četudi še niso znana, ko pišemo te vrste, imena vseh bodočih ministrov. Da je postal grof Stürgkh ministrski predsednik, je nemškemu „Nationalverbandu“ precej neprijetno, ker ga je poslanec Wastian, predsednik „Südmarke“, še pred kratkim v zbornici ostro napadel, češ, da je narodno sovražnik nemškemu šovinistom. Hočeš nočeš bodo sedaj vgriznili v to kislno jabolko, in to tembolj, ker ostane njih najboljši zaupnik Hochenburger v kabinetu, ki je edini minister, s katerim se Slovenci nikdar ne bomo mogli sprizniti. V kabinetu bosta sicer tudi še druga dva odločna Nemca, železnični minister baron Forster in trgovinski minister pl. Rössler, a oba sta izvrstna strokovnjaka in sta bila objektivna uradnika. Simpatična so imena naučnega ministra Hussareka, ministra za Galicijo Zaleskega, delavskega ministra Trnke in zlasti — če se to imenovanje izvrši — poljedelskega ministra Brafa, s katerim bi dobile agrarne stranke večšega in odločnega zastopnika kmečkih koristi v kronskem svetu. Tudi o notranjem ministru baronu Heinoldu se čujejo sodbe, da je objektivni mož.

Z novim ministrstvom je izvršil Stürgkh, kar bi bil moral storiti Gautsch že pred oktobrom, da je namreč poklical v kabinet dva Čeha. To bo povzročilo gotovo v parlamentu osnovanje nove večine. Vprašanje je le, ali prenesó to radikalne nemške stranke. Mogoče je, da vsled tega razpade nemški „Nationalverband“. Tudi enotni češki kljub ne bo šel ves v vladno večino. Masaryk in dr. Stransky to oznanujeta že nekaj časa in čeških radikalcev in narodnih socialcev si v vladni večini skoraj misliti ne moremo. V parlamentu se bodo pojavile gotovo nove tvorbe. Naloga naših poslancev pa bo, da bodo pazno zasledovali vse to snovanje in prenavljanje in v danem trenutju dokazali vladi, da niso ne naši poslanci, ne slovensko-hrvatski narod količina, ki bi se jo dalo prezreti ali v odločilnem trenutju zanemariti. Če bo treba, bodo morali spomniti zlosti Čeha na to, kar je bilo in da so tisti, ki so največ pomagali, da je padel sistem Bienertov — Čehom na korist, poslanci S. L. S.

Mohorjani — „Slovenska Straža“ Vas kliče! Pri sprejemu Mohorjevih knjig daruj vsak večji ali manjši znesek „Slov Straži“!

Politična justica.

V zadnjem času sta vzbudila v liberalnem časopisju mnogo prahu dva odloka predsednika deželnega sodišča v Ljubljani, Elsnerja, ki hoče skozinskoz uvesti rabo nemščine v občevanju sodnih uradnikov med seboj, in dr. Ravnihar je spravil stvar tudi pred parlament. Za uspeh mu seveda ni, le za osebno reklamo. Zakaj vsak razsoden človek ve dobro, da se po poti, ki jo gredo naši liberalci, nič ne doseže. Spomnimo jih le, da je prejšnji predsednik deželnega sodišča Levičnik — po prepričanju strasten liberallec, ki je n. pr. pri volitvah v Železnikih vselej dal liberalcem pooblastilo — z uradniki uradno nikdar ni hotel govoriti slovensko. „Narod“ je seveda k temu molčal, ker bi bil moral sicer udariti z loparjem po enem svojih. Gotovo je Elsnerjev ukaz v tej obliki smešen. Usodo tega ukaza imajo v rokah liberalni sodni uradniki, ki naj pokažejo svojo narodno odločnost ne samo v predalih „Naroda“, ampak s tem, da bodo v uradu tudi naprej tako občevali, kakor je bila doslej navada. Potem jim živa duša nič ne more. Elsner si bo dobro premislil, predno bo koga radi tega preganjal in s tem postavil na laž svojega šefa, Hochenburgerja, ki v parlamentu vedno povdarja, da mora biti justica nepristranska in ne v službi te ali one politične struje.

Ravno s tega stališča pa ne moremo zadušiti opazke, ki že dolgo sili pod pero. Mnogo slovenskih liberalnih sodnih uradnikov — je med njimi mnogo, da, večina častnih izjem — danes žal niti v uradu ne more zatajiti svoje liberalne strupenosti in zagrizenosti. Pri zaslišavanju prič in pri njihovih sodbah se zdi človeku dostikrat, da tu ni govoril sodnik, ki bi mu morala biti nepristranost sveta, ampak pristaš narodno-napredne stranke. Ne navajamo tu podrobno najhujših slučajev, ko so — kakor je dokazano in bo v primernem trenutju prišlo na dan — liberalni sodni uradniki vplivali na porotnike, našim ljudem odrekli prisego, češ, da kleikalcu nič ne verjamejo itd. Splošno so naši sodni uradniki dostikrat sami krivi, da ne uživajo med našim ljudstvom tistih simpatij in tistega ugleda, ki ga uživa vsak objektivni sodnik in bi ga moral uživati. Povemo jim zato danes popolnoma mirno, a ravnotako odločno: Če hočejo naši sodniki, da bo v boju za njihova jezikovna prava in za njih ugled na vzgoraj stal ves slovenski narod, naj pozabijo vselej, ko izrekajo sodbo, da stoji pred njimi njih politični prijatelj ali sovražnik, ampak slovensko ljudstvo kot tako. Potem bodo šele prav vršili veliko socialno nalogo, ki jo ima v življenju vsacega naroda nepristranska justica.

Gospodarski del.

Motorji in kmetijski stroji.

Dalje.

Predno se motor spravi v tir, treba je, da se vsi tečaji pri motorju in strojih dobro namažejo s čistim strojnim oljem, ki pa ne sme biti namašano s prahom ali s peskom. Posodice na tečajih se morajo skrbno osnažiti. Luknje pri tečajih je treba večkrat povrtati in očistiti, da zamore olje priti v tečaje. Pri tečajih, ki imajo pri luknjah zvišene cevi, se te cevi skozi luknjo do tečaja vtakne bombaž, navit na žici, potem se napolni posodica z oljem. Ta naprava je zelo priprosta, pa služi jako dobro za mazanje, ker maže olje po bombažu počasi in se s tem prihrani veliko olja ter tudi ni treba tolikrat mazati.

Zobata kolesa se ne mažejo z oljem. Za nje je najboljši čist, neosoljen loj. Treba pa je to mažo vsak teden od koles osnažiti in nanovo namazati. V krajih, kjer je mnogo ostrega prahu ali celo peska, je treba skrbeti, da se maža večkrat odstrani. Vsled take ostre maže namreč zobje na kolesih veliko trpijo, se po obrabi vedno bolj manjšajo in je nevarnost, da pride zob na zob, kar stroj znatno poškoduje ali zobe podrobi. Zato je treba vedno skrbno paziti na snago pri zobatih kolesih.

Petrolej se za mažo ne more priporočati. Pač pa je dobro, da se namažejo s petrolejem tečaji pri onih strojih, ki so že delj časa stali, predno se spravijo v tek. S tem se stara maža omehča in odpade, na to se parkrat zasuče in namaže z oljem.

Pri strojih, ki delajo z ostrino, n. pr. slamoreznice, stroji za košnjo, žage i. t. d., mo-

rajo biti noži vedno dobro nabrušeni. Če so noži skrhani, trpi stroj veliko, posebno se hitro obrabijo ali celo polomijo zobata kolesa in slabo dela, a porabi več gonilne moči, če je ostrina skrhana.

Tečaj je na strojih je treba pregledati vsaj vsak teden. Ako se obrabijo, treba je vijake toliko pritrditi, da ni tečaj na preohlajnem; če bi pa bil tečaj že globoko obrabljen, da ga z vijakom ni mogoče dovolj stisniti, se vzame ven in toliko zgoraj popili, da se more stisniti z vijaki.

Konec prih.

DOPISI.

Z Bleda. Zdaj je gotovo, da ostane hotel Mallner last restavraterja Dolničarja z Jesenic. Ker je bila namreč prvotna pogodba še odprta 14 dni, se je govorilo, da hočejo Nemci obdržati v svojih rokah hotel in da so pripravljeni ponuditi mnogo več, ko g. Dolničar. Upamo za gotovo, da bo g. Dolničar z njemu lastno podjetnostjo uredil hotel tako, da pride zopet do tiste veljave, ki jo je imel nekdanj. — Neverjetno je skoraj, kako se izpreminja na Bledu posestno stanje. Tekom enega leta je bilo na Bledu prodanih 22 hišnih števil deloma prostovoljno, deloma prisilno. Če bo šlo tako naprej — in o tem je skoro težko dvomiti, kdor pozna razmere na Bledu — bode v 50. letih ves Bled v drugih rokah, če izvzamemo trdno kmečke hiše, ki imajo še vedno največjo stalnost. Celó izmed hotelov so bili štirje prodani (hoteli Lloyd, Evropa, Austria, Mallner). — Nekaj tujcev je še vedno pri nas, večinoma so posestniki vil. In res, kdor hoče videti Bled v vsej njegovi krasoti, v najlepših jesenskih barvah, ta naj pride zdaj ob solnčnih jesenskih dnevih na Bled. Vsako uro je slika vsled izpreminjajoče se sence drugačna in gore, ki ga obdajajo, niso nikdar tako lepo z zlatom obložene, kot ob jesenskih večerih.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. Šentvidsko „Kmetijsko društvo“ je letos po „Gospodarski zvezi“ v Ljubljani kupilo novo mlatilnico, ki očiščeno žito vsiplje v vreče, in nove vrste slamorezni stroj na pihalo. Mlatilnico goni bencinski motor, ki je na štirih kolesih, da se lahko prepeljava. Motor nam prav dobro deluje že šest let. Mlatilnica je pa novejša, dobre sestave. V eni uri omlati 2 do 3 štante snopja zelo dobro in čisto. Bencina se na eno uro porabi 2-27 kg, to je za 45¹/₂ vinarjev. Slamorezni stroj na pihalo je popolnoma zaprt, na štirih kolesih, 1100 kg težak. Slamoreznica in motor lahko stojita na dvorišču, od pihala, ki je pritrjen k slamoreznici, se pa cevi po potrebi do 100 m daljave na skedenj ali kam drugam napelje, kamor se vsiplje rezanica. Slamorezni stroj je na tri nože ter nam zelo dobro in veliko nareže. Šest let smo rezali na navadne slamoreznice z motorjem, izkušnja nam je pa pokazala, da je za motor treba slamoreznice težke sestave, ker motor lahko preveč omaje slamoreznico. Tudi je težavno pritrjevati in prevažati slamoreznico po navadnih vozovih, ker pri tem stroj trpi največ. Z novo slamoreznico na pihalo se prihrani tudi več delavcev, ker pihalo nasiplje rezanico na poljubni kraj. Po zadrugah, ki imajo take stroje, je kmetom precej pomagano, posebno v naših časih, ko je težko dobiti delavcev.

S Črnavca. Naši gostilničarski strankarji so bili sklenili, da odpošljejo pismeno zahvalo svojemu rojaku, sedanjemu poštnemu asistentu Matevžu Zupanu, za to, ker je pri volitvi v Mošnjah tako goreče delal za šnopsarsko stranko in popisoval glasovnice z imeni njenih kandidatov, ter gotovo tudi sam kot pooblaščenec svojega vsega spoštovanja vrednega očeta, ki se mudi sedaj nekje na Nemškem, volil po Pezdličevem vzorcu. Ker se je pa vložil zoper volitve ugovor, zahvala izostane. Mi pravil kmetje pa svetujemo gospodu Matevžu, da naj v prihodnje raje ostane v Ljubljani, kjer ga gotovo kaj potrebujejo, da se ne bo trudil z agitacijo po kmetih.

Selca. Približujejo se obč. volitve. Liberalci si mnogo prizadevajo, da bi se kakšen liberallec vsedel na županski stol. A to ne gre tako naglo, čeprav imamo brzobjave in telefone, ki naglo delujejo. Tudi g. Šlibar se je oživel z agitacijo. Morebiti mu diši županski stol? Sicer pa mislim, da bo boljše, ako si takšne misli izbije iz glave, posebno sedaj, ko mu je že sneg opadel glavo. Zelo smrdi vsem liberalcem naš „Društveni dom“. Pa bi ga vendar radi dobili v svojo oblast, ker je velika dvorana prav pripravna za ples. Liberalce pa rade pete srbijo, posebno v sedanjih časih, ko je takšna draginja v deželi — in bi si jih s plesom včasih prav lahko v naši dvorani malo popraskali. Kakšne zlate sanje imajo liberalci! Poseben vtis bi na vse „Sevčane“ naredilo, ko bi slavno pivsko, hočem reči pevsko društvo „Ratitovec“ v Selcih pod vodstvom g. Noben'ga tam enkrat nastopilo. Mi bi pa selškim liberalcem priporočali, da naj rabijo pamet, ker je boljša kot žamet. Na dan volitve naj pa ostanejo doma, da se ne bodo prehladili.

Iz Sore. Za župnikom Bercetom še vedno solze pretaka „Slovenski Narod“ in toži, da Bercetova pritožba v Rimu po šestih letih še vedno ni

Škratlina se je pojavila v Kranju. Prva smrtna žrtev je bila dveletna deklica I. Kotlovšek. Upajmo, da jih ne bo več.

Is Spodnjega Bitaja. Pretekli teden je bil za našo vas nesrečen. V petek se je v sobi vnela obleka dveletni hčerki Jan. Kalana, po dom. Soka. Opekla se je tako hudo, da je čez dva dni umrla. — V soboto opoldan pa je začelo goret pri Bajželjnu, Fr. Langerholcu. Zgorelo je gospodarsko poslopje. Vlekel je močan veter k sreči v smeri proti cerkvi, sicer bi bila cela vas v nevarnosti.

Domžale. V vseh treh razredih je zmagala pri občinskih volitvah Slov. Ljudska Stranka, ki je dobila od 748 oddanih glasov 524 glasov. S tem je ljudstvo pokazalo, da ne mara za „Sokole“.

Z Vač. Franc Juvančič s Slivnega je dobil od deželnega sodišča v Ljubljani, ker je na cesti psoval „Orle“ z besedami „prokleti farški čuki“, teden dni zapora.

Ubogi kmet. Kuga na gobcu in parkljih se je zopet oglasila v škojeloškem okraju, namreč pri Sv. Duhu.

Izgubila se je v Kranju na dan vseh svetnikov rjava listnica z vsebino 30 kron in nekaj znamk. Pošteni najditelj naj blagovoli isto oddati na tukajšnjem magistratu, kjer dobi primerno nagrado.

Denar si lahko prihrani vsak, kdor si nakupi zimsko blago za ženske in moške obleke pri dobro znani tržnici v Kranju, Ivanu Savniku (Bessenčanu).

C. kr. priv. splošne prometne banke podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer, je imenoval deželni odbor vojvodine kranjske kot plačilnico za obrestne odrezke in izrebanih obveznic od kranjskih deželnih posojil.

Tržne cene v Kranju. Pšenica 26 kron, oves 24 kron, rž 22 kron, koruza 21 kron, fižol 44 do 50 kron, krompir 10 kron za 100 kg in gobe 8 kron za 1 kg.

* * *

Koliko je Slovanov? Po najnovjših podatkih so našli 160 milijonov Slovanov, in sicer Rusov 110 milijonov, Poljakov nad 21 milijonov, Srbo-Hrvatov nad 9 milijonov, Čehov nad 7 milijonov, Bolgarov nad 5 milijonov, Slovakov čez 2 milijona, Slovence poldrug milijon, lužičkih Srbov 157.000.

V Ločniku pri Gorici je 100 hiš naprodaj, pa tudi razna zemljišča. Za 700 kron že dobiš hišico, poleg nje hlevček in še kos zemljišča. Kdo prodaja hiše? Ples, zabava in moda. Prav bi bilo, da bi se v Ločniku naselili delavci in varčni Slovenci.

Češki „Školski Matiol“ je volil Kuhinka 250.000 K. Oglasila se je kot dedinja neka nečakinja Kuhinke in „Matica“ je pri sodnji propadla.

Živinska kuga se širi na Zgor. Avstrijskem. Obolelo je okrog 6000 glav goveje živine.

Pater Stojanowski bivši državni poslanec, vodja poljskega krščansko-socialnega delavstva, je umrl dne 23. m. m. v Krakovu.

Avstrijske železnice. Bilanca državnih železnic izkazuje za leto 1910 velikansko izgubo, namreč 95,356.594 K. To mora biti vzorno gospodarstvo?!

Šole v Ameriki. V zasebne katoliške župne šole v Zedinjenih državah hodi 1,300.000 otrok. Te šole stanejo na leto 400 milijonov dolarjev. Vzdržujejo jih katoličani sami, ki morajo vrhutega še plačevati vse davke za javne ljudske šole, v katerih ne poznajo vere. To je požrtvovalnost!

Najnovije vesti.

Ministre, ki so odstopili, je cesar vse razen Marea odlikoval z redovi.

Danes so bili imenovani novi ministri. Za Brafa so se potegovali češki agrarci, a Poljaki so zmagali in zato bo Zaleski poljski minister in voditelj poljedelskega ministrstva.

Železniško organizacije na Dunaju groze s pasivno resistenco in celo s stavko, če jim vlada

ne ugodí v par dneh. Vlada jih bo najbrže razpustila.

Lička železnica se bo vendarle gradila, kakor poroča „Obzor“. Vlada se je že domenila z bankami zaradi proge Ogulin-Otočac-Knin.

Z Malte se poroča, da je italijansko brodogradnje pislo izpred Tripolisa v Egejsko morje.

Iz Rima se naznanja, da je vojno ministrstvo sklenilo, odpoklicati iz Tripolisa poveljnika Canesa in ga nadomestiti s Frugonijem.

Pri Homsu in Bengaziju je položaj neizpremenjen. Iz Turčije izganjajo Lahe. Italijo stane vojska vsak dan tri milijone lir, zato vlada išče posojila.

Dežela Kuagsi na Kitajskem je proglasila neodvisnost in odrekla plačevanje davkov v Peking.

DRUŠTVA.

Društvo „Kranj“ v Kranju bo ponovilo v nedeljo, 5. t. m., popoldne ob polštirih žaloigro „Ml'nar in njegova hči“.

Kmečka Zveza. Prihodnji ponedeljek, 6. t. m., bo popoldne ob eni v Ljudskem domu v Kranju redno mesečno predavanje. Kmetovalci, pridite v obilnem številu!

Kaj je s podporo za oškodovane po suhi? Onim živinorejcem, ki so pri Kmečki zvezi v Kranju naročili krmila, naznanjamo, da dosedaj še ni bilo določene nič podpore in da zato še nismo naročili živil. Vlada te dni šele ceni škodo. Kadar bo došla podpora, bomo kmetovalcem to v našem listu naznanili.

Prostovoljno gasilno društvo v Naklem ima v nedeljo 5. novembra letni občni zbor; člani in vsi, ki se za društvo zanimajo, so povabljeni.

SLOVSTVO.

Uredništvu je došla knjiga: **Praktisches Lehrbuch der Slovenischen Sprache für den Selbstunterricht.** Von Dr. Karl Pečnik. A Hartlebens Verlag, Wien Cena 2 K 20. Ta slovenska slovnica, ki jo že v četrti izdaji razpošilja Hartlebensova knjigarna na Dunaju, je namenjena del Nemcem, ki se žele sami brez učitelja naučiti našega lepega jezika. Pravila lepo združuje z zgledi iz vsakdanjega življenja in z odlomki iz novejšega slovenstva n. pr. iz Prešernovega „Krstja pri Savici“ in Jurčičevega romana „Deseti brat“. Ozira se tudi na narečja, ki tujcem navadno delajo največ težav. Za označeni namen je knjiga res dobra in priporočila vredna.

„Slovenski Matiol“ manjka za pokritje letošnjih stroškov še mnogo tisoč kron. Zato nujno prosimo, da čimprej plačajo članarino dosedanji člani in da se prijavijo novi. Članarina znaša 4 K in se more tudi direktno poslati na naslov „Slovenske Matice“ v Ljubljano. V Ljubljani sami se sprejema naročnina v društveni pisarni (Kongresni trg št. 7) in pri tržnici Iv. Bonač.

PRODA

se popolnoma še nova oprava za špecerljsko trgovino po zelo nizki cenl. 28 2—1

Več se izve pri upravništvu „Gorenjca“.

Podružnica Fr. Dolenz : Kranj trgovina z železnino

priporoča svojo bogato zalogo

pečl in štedilnikov najnovejše vrste, slamo-reznlce in parilne kotle, vse potrebščlne za kovače, ključavnlčarje, mlzarje i. t. d.

Kuhlnjska posoda. 29 1

Postrežba prijazna. — Cene zelo nizke.

Ako ne morete jesti ali ako se počutite slabo, odpomoroje vam zdravniško preizkušene

21 12—1 Kaiserjeve

Želodčne melisne karamele

kajti po njih bodele dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi ožvljavajočega in osvežujočega učlnka so naravnost nepogrešljive pri turah. ::: Paket 20 in 40 vlnarjev.

Dobi se pri: **K. ŠAVNIK**, lekarna pri sv. Trojci v Kranju. :::

Jesensko in zimsko blago!

Obleke za moške in ženske, za odrasle in otroke, površnlke, haveloke, pelerine, sukne, ženske jopice, plašče, razno perilo in sploh vse v manufakturno modno in : konfekcijsko stroko spadajoče : : predmete priporoča po zelo :

NIZKIH CENAH

14 3-4

J. Pfeifer

manufakturna, modna in konfekcijska trgovina pri „FAJFARJU“ v Kranju.

27 1

BLAGAJNE IN PISARNE

c. kr. priv. splošne prometne banke podruž. v Ljubljani prej J. C. Mayer

se od

temveč v novih prostorih

od 6. novembra 1911

vogal Marijin trg - Sv. Petra cesta

ne nahajajo več v Stritarjevi ulici 6

(v hiši „Assicurazioni Generali“).